

O przewrotnej naturze kobiecych pragnień w wierszu Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Złote myśli kobiety*

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Grafika interaktywna](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

-
- Źródło: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Złote myśli kobiety*, „Skamander” 1923, s. 151.
 - Źródło: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Złote myśli kobiety*.

O przewrotnej naturze kobiecych pragnień w wierszu Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Złote myśli kobiety*

Alfons Mucha, *Pory roku*, 1897
Źródło: Rawpixel, domena publiczna.

Czy wiersz może być rodzajem flirtu? A czy flirt nie jest kombinacją intymnego wyznania i prowokacji?

Świat, który wyłania się z wierszy Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, to rzeczywistość bardzo zmysłowa, postrzegana i kreowana przez kobietę. Poetka mówi o tym, co stanowi dla niej istotę kobiecości. Mówi także, że kobiecy sposób postrzegania świata różni się od męskiego punktu widzenia. Dla współczesnych czytelniczek i czytelników takie określenie kobiecej i męskiej perspektywy może wydawać się anachroniczne. Jednak wiersze są także pewnym świadectwem epoki. Zmienia się nasze myślenie o płci i rolach społecznych, zmieniają się także literackie konwencje. Ponadczasową wartością wierszy Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej jest afirmacja miłości i świadomość jej zmysłowej natury.

Twoje cele

- Dokonasz analizy wiersza *Złote myśli kobiety* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.
- Omówisz symbolikę kolorów w utworze *Złote myśli kobiety* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.
- Wskażesz powiązania między tekstem Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej a obrazem Antoine'a Watteau *Odjazd na Cyterę*.

Przeczytaj

Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/Diw6AH674>

Nagranie dźwiękowe Maria Pawlikowska-Jasnorzewska *Złote myśli kobiety*.

((Maria Pawlikowska-Jasnorzewska

Złote myśli kobiety

Zalotność jest pachnąca i różowa,
a mądrość żółta i sucha.

Wolałabym, by mnie Mickiewicz chciał całować,
niż gdyby mnie chciał słuchać.

Jeśli [Serafinowie](#), Potęgi i Trony
nie patrzą na kobietę męskimi oczyma,
nie warto iść do nieba po gościńcu stromym:
– – nic tam nie ma.

Niechaj śmierć mi nie będzie niewiastą w całunach,
lecz mężczyzną o bujnych ramionach:
a pęknę w jego ręku jak dzwoniąca struna,
– roześmiana i rozmarzona.

Życie zaś niech mnie niesie ku złotej [Cyterze](#)
na tęsknym rozkołysanym okręcie:
chcę na pokładzie bezsilnie leżeć
w niekończącym się święcie...

Źródło: Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, *Złote myśli kobiety*, „Skamander” 1923, s. 151.

W przypadku utworu Marii
Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Złote myśli kobiety*
należy zacząć od pytania o płeć osoby mówiącej.
I choć odpowiedź wydaje się banalnie prosta, może
się okazać, że do końca tych rozważań nie uda się
postawić ważniejszego pytania.

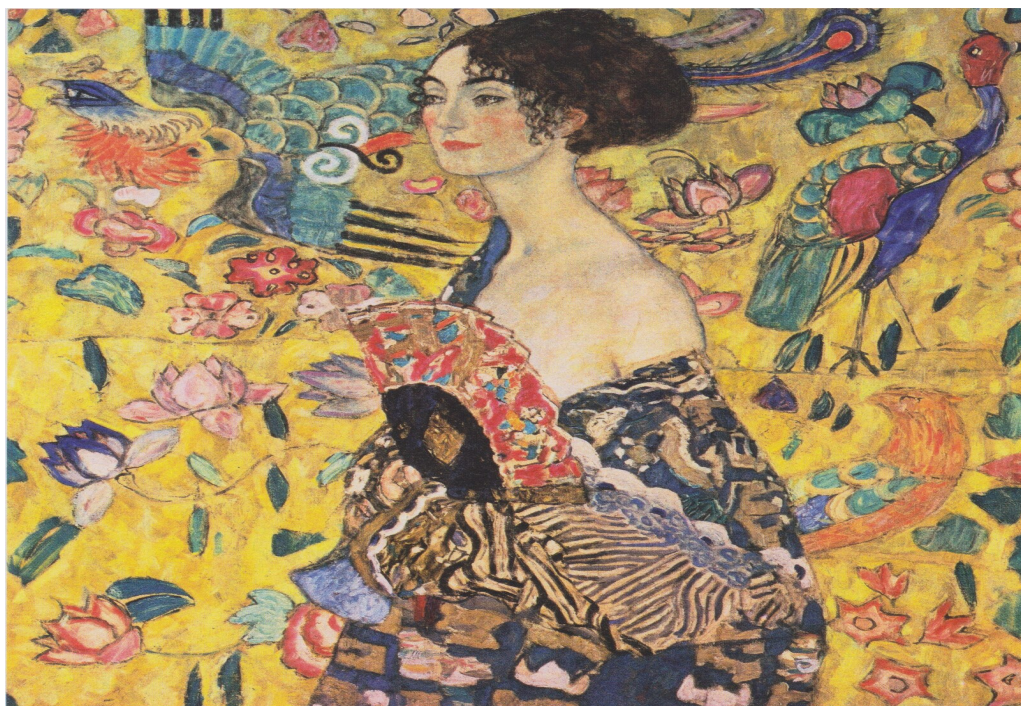
Na podstawie dwóch pierwszych wersów można określić, jaką kobietą jest postać wypowiadająca się w utworze i jak postrzega rzeczywistość. Warto zwrócić uwagę na dwa istotne dla tego wiersza słowa „zalogność” oraz „mądrość” i oprócz ich słownikowych znaczeń odnaleźć emocjonalne i intuicyjne, bardziej subiektywne skojarzenia. Ważne jest, w jaki sposób poetka dobiera w tym wierszu pojęcia abstrakcyjne, przymiotniki odnoszące się do trzech zmysłów, skojarzenia kolorystyczne, które świadczą o plastycznej wyobraźni autorki pochodzącej przecież ze słynnej artystycznej rodziny. Warto również podkreślić, że poetka studiowała w Akademii Sztuk Pięknych.

W utworze pojęcia wyraźnie zostają sobie przeciwstawione i wpisane w dwa odmienne porządki: kobiecy i męski. Należałoby zwrócić uwagę na [symbolikę](#) kolorów: różowego i żółtego: „Zalogność jest pachnąca i różowa”, „mądrość żółta i sucha”.

Alfons Mucha, *Zaduma*, 1897

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Gustav Klimt, *Kobieta z wachlarzem*, 1917/1918

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Gustav Klimt, *Portret Adele Bloch-Bauer I* (zwany też *Złotą Adelą*), 1907

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Słownik

symbol

(gr. *sýmbolon* – znak rozpoznawczy, wiązać razem) motyw lub zespół motywów występujących w dziele, który jest znakiem treści głęboko ukrytych, niejasnych i niejednoznacznych; symbol ma za zadanie kierować ku tym treściom myśl czytelnika. Wyrażają go słowa, gesty, obrazy, przedmioty rozpoznawalne tylko dla członków danej kultury i stale się zmieniające. Symbol jest znakiem językowym o wielu znaczeniach. Na przykład kolor czerwony symbolizuje miłość, ale w zależności od kontekstu, w którym występuje – może też oznaczać wstyd, zagrożenie, ogień piekielny

Polecenie 1

Na podstawie audiobooka wyjaśnij, na jakie dwa sposoby można odczytać tytuł wiersza Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Jak zmienia się jego interpretacja w zależności od przyjętej perspektywy?

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PfjbEs6iR>

Otwierający utwór dwuwiersz ujawnia przewrotność Jasnorzewskiej. Czyniąc mądrość przedmiotem charakterystyki i ukazując właściwy jej brak wdzięku, autorka podważa jej uprzywilejowaną pozycję w hierarchii ludzkich cnót. Znacznie wyżej stawia zalotność – przynajmniej na użytek swego wiersza i wypowiadającej się w nim kobiety, która w kolejnym dwuwierszu deklaruje:

„Wolałabym, by mnie Mickiewicz chciał całować,
niż gdyby mnie chciał słuchać”

Zarysowany wcześniej układ dwóch porządków: męskiego i żeńskiego, zyskuje teraz swoją realizację w konkretnej relacji damsko-męskiej. Partnerem dla bohaterki wiersza Pawlikowska czyni – trochę prowokacyjnie – właśnie Mickiewicza. Oto wieszcz, ojciec narodu, nieetykalny symbol polskiej poezji przeistacza się po prostu w mężczyznę. Ta jawna z punktu widzenia tradycyjnej optyki redukcja jego roli, tutaj jednak stanowi swego rodzaju nobilitację. W kontekście hierarchii wpisanej w ten tekst Mickiewicz nie występuje tu bowiem jako „tylko mężczyzna”, ale „aż mężczyzna” – dla zwierzającej się w wierszu kobiety jego męskość jest więc nieporównanie ważniejsza niż jego geniusz poetycki.

Kolejne dwie strofy zbudowane są według podobnego planu – stanowią warianty upragnionych damsko-męskich relacji. Przy czym role męskie Pawlikowska nadal obsadza nieco prowokacyjnie i z dużą dozą humoru. W kolejnej bowiem wersji to „Serafinowie, Potęgi i Trony” mają patrzeć „na kobietę męskimi oczyma”. Doszukiwanie

się w niebiańskich bytach cech męskich jest bez wątpienia przedsięwzięciem dość karkołomnym. A jednak jest nieodzowne, skoro w przeciwnym razie – jak twierdzi bohaterka – „nie warto iść do nieba po gościńcu stromym”. Niebo warte jest zachodu tylko pod warunkiem, że kobieta może tam liczyć na podziw i zaloty wielbicieli – a zatem na miłość w wymiarze ziemskim, cielesnym. Bez tego owa „nagroda”, jaką jest Niebo, nie ma w sobie nic kuszącego, zachęcającego.

W trzeciej wersji w roli kochanka obsadzona zostaje śmierć. Podobnie jak w dwóch poprzednich wypadkach, Pawlikowska odbiera śmierci wszystkie tradycyjnie przypisywane jej znaczenia i atrybuty. Ubierając ją w ciało „mężczyzny o bujnych ramionach”, wydobywa z tej relacji wyłącznie erotyczne sensy. W takim ujęciu moment umierania ma być źródłem zmysłowej rozkoszy, dlatego kobieta pragnie oddać się śmierci „roześmiana i rozmarzona”. Uosabiający śmierć mężczyzna uwodzi ją, ale także sam musi ulec wdziękom niewieścim. Taki sposób rozmyślania o śmierci – choć nie ma nic wspólnego z typową refleksją na temat tej jednej z najbardziej fundamentalnych zagadek bytu – tutaj jest bardzo naturalny i autentyczny. Kobieta nie analizuje. Kobieta po prostu pragnie miłości.

Teraz zastanówmy się, jaka jest ta wykreowana przez Pawlikowską kobieta. Zapewne uwodzicielska i czarująca, skoro zalotność podniosła do rangi sztuki. Choć pokazana wyłącznie przez pryzmat relacji z mężczyzną, nie jawi się jako istota słaba i potrzebująca wsparcia. Przeciwnie, to kobieta świadoma siły swoich wdzięków i odważna w wyrażaniu własnych potrzeb. Zauważmy przy tym, że postać ta jest charakteryzowana w wierszu nie tylko poprzez treść zdradzanych wyznań, ale także przez sam kształt wypowiedzi poetyckiej. Kokieterjny, nieco „zaczepny” ton, krótkie zwrotki zakończone zaskakującą puentą, zbudowane niemal na kształt aforyzmów – wszystko to wyraźnie podkreśla sens składanych tu deklaracji. To poetycki, nie całkiem poważny flirt, w którym każde zdanie obliczone jest na wywołanie odpowiedniego wrażenia. Utwór ten, choć zawiera bardzo intymne wyznanie, ma zarazem charakter prowokacyjnej manifestacji kobiecych pragnień.

Finał tej błyskotliwej wypowiedzi jest po prostu deklaracją miłości jako jedynej wartości, której bohaterka chce poświęcić życie. Wyznawane przez nią credo wynika z kapryśnego, impulsywnego „chcę”, a nie racjonalnego „powinam”.

„Życie zaś niech mnie niesie ku złotej Cyterze

na tęsknym rozkołysanym okręcie:

chcę na pokładzie bezsilnie leżeć

w niekończącym się święcie...”

Tytuł tego wiersza, wydrukowanego w „Skamandrze” w roku 1923, przeczytać można na dwa sposoby. Przy pierwszej lekturze rozumiemy go jako „złote myśli | kobiety” – a zatem sentencje ważne z kobiecej perspektywy, swoiste credo. Po namyśle można jednak dostrzec drugą możliwość odczytania: „złote | myśli kobiety”. Kolor złoty to przecież szlachetniejsza, cenniejsza i bardziej luksusowa wersja żółtego, a żółta w wierszu Pawlikowskiej jest mądrość, ta męska. Natomiast myśli kobiety (o miłości, o własnych pragnieniach i o tym, co w życiu ważne) są właśnie złote. Gdyby kolory, na które Pawlikowska przekłada w tym wierszu pojęcia, spróbować teraz – idąc w jej ślady – przepisać na przymiotniki, to złoty mógłby tu wystąpić jako stopień wyższy żółtego. A skoro żółty to tyle co „mądry”, złoty znaczyć musi „mądrzejszy”. Wiersz ten jest zatem zapisem kobiecych myśli mądrzejszych, bo opartych na przekonaniu, że najcenniejszą wartością w życiu jest miłość.

Jeśli po lekturze tego wiersza zgoda na taką diagnozę przychodzi dosyć łatwo, to pewnie dlatego, że – jak mówi hiszpańskie przysłowie – „aby kogoś przekonać, trzeba go najpierw uwieść”. A w tej sztuce – zdaniem Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej – kobiety nie mają sobie równych.

Polecenie 2

Jak rozumiesz tezę:

Utwór *Złote myśli kobiety* ma charakter prowokacyjnej manifestacji kobiecych pragnień?

Uzasadnij swoją odpowiedź

Ćwiczenie 1

Jaka jest osoba mówiąca w wierszu? Zaznacz prawidłowe odpowiedzi.

☐

niezdecydowana

☐

słaba

☐

świadoma siły swoich wdzięków

☐

czarująca

☐

potrzebująca wsparcia

☐

bezzadna

☐

uwodzicielska

☐

odważna w wyrażaniu własnych potrzeb

Ćwiczenie 2

Wymień postaci, które Maria Pawlikowska-Jasnorzewska obsadza w roli kochanków osoby mówiącej w wierszu. Na podstawie audiobooka określ, na czym polega prowokacyjny charakter wyborów poetki.

Postać / Postaci

Uzasadnienie

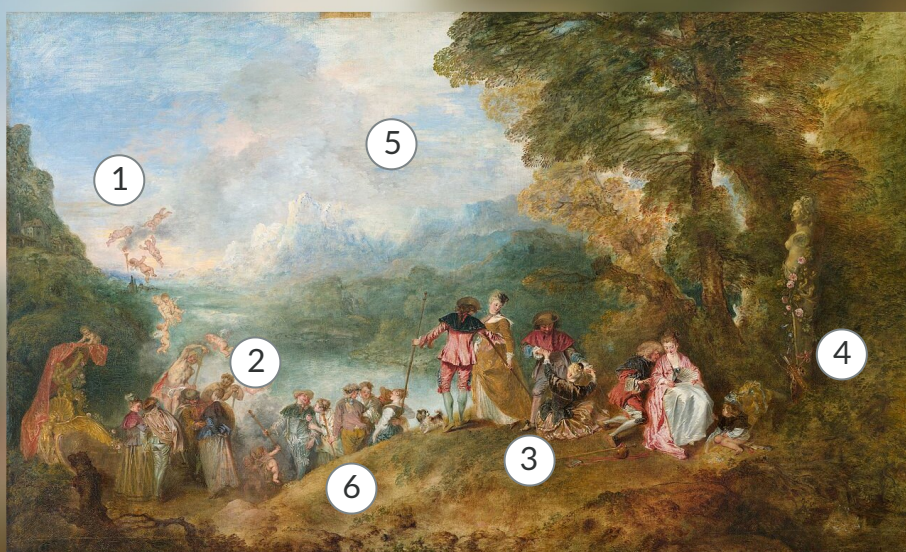
Grafika interaktywna

Polecenie 1

Na podstawie multimedium wyjaśnij, jakie jest powiązanie między wierszem Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej a obrazem Antoine'a Watteau *Odjazd na Cyterę*.

Polecenie 2

Porównaj sposób ukazania damsko-męskich relacji w wierszu *Złote myśli kobiety* oraz na obrazie *Odjazd na Cyterę*. Jakie widzisz podobieństwa, a jakie różnice?

Nicolas-Henri Tardieu , *Watteau i jego przyjaciel Monsieur de Jullienne*, 1731, źródło: domena publiczna.

Cytera to według mitologii greckiej jedno z miejsc, gdzie mogła przyjść na świat bogini miłości Afrodyta (Wenus). Wizja okrętu z wiersza Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej niosącego spragnioną miłości kobietę ku brzegom odległej wyspy stanowi wyraźne nawiązanie do obrazu słynnego rokokowego malarza **Antoine'a Watteau** pt. ***Odjazd na Cyterę*** (1717).

2

Płótno przedstawia zakochane pary przygotowujące się do wejścia na pokład statku. Aluzję do okrętu zmierzającego na Cyterę poetka wprowadziła w finale wiersza, lecz już w pierwszej strofie

zarysowała malarską perspektywę w postaci gry kolorów. Taki układ stworzył swoistą klamrę kompozycyjną odwołującą się do malarskiego postrzegania.

3

Odsyłając czytelnika do rokokowego dzieła, autorka zaprasza do analizy jego poszczególnych detali. Przedstawione na pierwszym planie obrazu Watteau rozbawione, flirtujące pary – wykwintnie ubrane kobiety i zapatrzeni w nie mężczyźni – stanowią niejako ilustrację damsko-męskich relacji opisanych we wcześniejszych partiach wiersza. Mimo radosnego podniecenia towarzyszącego zakochanym zmierzającym na statek, który ma ich zabrać na wyspę miłości, na obrazie widoczna jest także nuta melancholii. Twarze niektórych postaci wydają się smutne, a w najlepszym razie zadumane. Ten specyficzny nastrój, właściwy wielu płótnom malarza, zachęcił nawet historyków sztuki do ukucia alternatywnej interpretacji dzieła, w myśl której prezentowana scena przedstawia nie „odjazd na” ale „powrót z” Cytery – stąd smutek niektórych bohaterów. Niezależnie jednak od przyjętej interpretacji dostrzegalna na obrazie Watteau melancholia jest również odzwierciedlona w wierszu Pawlikowskiej. Mimo żartobliwego tonu, fragmenty dotyczące raj u i śmierci wpisują się właśnie w ten nastrój.

4

I wreszcie ostatni znaczący detal: w malarskim przedstawieniu zwraca uwagę posąg Afrodyty, u której stóp złożono broń, lirę i księgę – symboliczny znak, iż siła miłości jest większa niż potęga wojny, sztuki i mądrości. Ten element byłby doskonałą ilustracją utworu Pawlikowskiej, z którego jasno wynika, że w życiu najważniejsza jest miłość.

5

Jean Antoine Watteau, *Lekcja miłości*, 1716–1717, źródło: domena publiczna.

Wybierając płótno Watteau, Pawlikowska wskazała także istotny kontekst interpretacyjny. Malarz ten uchodzi przecież za głównego przedstawiciela sztuki rokokowej. Rokoko w centrum

zainteresowania stawiało kobietę z całą jej czarującą i kapryśną naturą, a jej adoratorem miał być mężczyzna, który posiadał tajniki salonowego flirtu i celował w sztuce uwodzenia.

6

Miłość – na warunkach dyktowanych przez kobietę – nie jest tutaj uczuciem, które rani, ale takim, które przynosi satysfakcję i poczucie spełnienia. Rokoko wyróżnia się na tle klasycystycznych poglądów na naturę kobiet i ich miejsce w społeczeństwie. W przeciwieństwie do klasycyzmu uosabiającego rozumowe podejście do świata kojarzy się z flirtem, żartem, miłością zmysłową i zabawą. W wierszu Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej można także odnaleźć to przeciwstawienie: mądrość wpisaną w porządek męski i zalotność odnoszącą się do porządku kobiecego.

Jean Antoine Watteau, *Odjazd na Cyterę*, 1717

Źródło: domena publiczna.

Dla nauczyciela

Autor: Piotr Obolewicz

Przedmiot: Język polski

Temat: O przewrotnej naturze kobiecych pragnień w wierszu Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej *Złote myśli kobiety*

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

14) przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;

4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;

10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;

2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

9. wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

- Dokonasz analizy wiersza *Złote myśli kobiety* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.
- Omówisz symbolikę kolorów w utworze *Złote myśli kobiety* Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej.

- Wskażesz powiązania między tekstem Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej a obrazem Antoine'a Watteau *Odjazd na Cyterę*.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- z użyciem e-podręcznika;
- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Nauczyciel pyta uczniów czym – ich zdaniem – różni się postrzeganie rzeczywistości przez kobietę i mężczyznę. Po uzyskaniu odpowiedzi nauczyciel prosi uczniów o przytoczenie współczesnych przykładów osób, które – według nich – łamią stereotyp takiego myślenia.
2. Nauczyciel pyta uczniów, czy XXI wiek przyniósł zmianę wizerunku kobiet w kulturze, dopytuje, w jaki sposób odzwierciedla się to w oglądanych przez nich filmach – następuje krótka dyskusja.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel wyświetla temat lekcji i udostępnia uczniom e-materiał.
2. Uczniowie zapoznają się z „Wprowadzeniem” i sekcją „Przeczytaj”.
3. Nauczyciel włącza uczniom nagranie wiersza *Złote myśli kobiety*. Prosi o uważne wsłuchanie się w treść utworu.
4. Nauczyciel omawia cele lekcji i ustala z uczniami kryteria sukcesu.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie dzielą się na 4-osobowe grupy i postępują według ustalonego trybu pracy:
 - Wstępne rozpoznanie. Określenie nadawcy i odbiorcy wypowiedzi, typu liryki oraz sytuacji lirycznej (mogą podczas pracy skorzystać z ćwiczeń 1 i 2 oraz „Audiopowtórki”).
 - Określenie tematu utworu.
 - Analiza środków stylistycznych. Zwrócenie uwagi na język i styl utworu, wskazywanie, nazywanie i określanie funkcji środków poetyckiego wyrazu.
 - Ukształtowanie wypowiedzi. Określenie cech gatunkowych utworu i dominanty kompozycyjnej.
 - Postawienie tezy interpretacyjnej i wspólna dyskusja z przywołaniem argumentów. Nauczyciel może wyznaczyć zdolnego ucznia do pomocy określonej grupie lub grupom uczniów (ekspert).
2. Uczniowie zapoznają się z sekcją „Audiopowtórka” i wykonują polecenie 1: *Na podstawie audiobooka wyjaśnij, na jakie dwa sposoby można odczytać tytuł wiersza Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej. Jak zmienia się jego interpretacja w zależności od przyjętej perspektywy?*
3. Nauczyciel prosi jednego z uczniów o odczytanie odpowiedzi i zachęca innych do jej skomentowania.
4. Uczniowie dobierają się w pary wykonują polecenie 2 (*Jak rozumiesz tezę: Utwór „Złote myśli kobiety” ma charakter prowokacyjnej manifestacji kobiecych pragnień? Uzasadnij swoją odpowiedź*).
5. Nauczyciel pyta, czy ktoś poczuł się zaskoczony odpowiedzią ułożoną przez osobę ze swojej pary, a jeśli tak, to dlaczego.
6. Uczniowie w parach wykonują polecenia zawarte w sekcji „Grafika interaktywna”. Następnie, aby uzasadnić poprawność rozwiązań, omawiają je w większych grupach, przygotowując się do prezentacji odpowiedzi na forum klasy. Po wyznaczonym czasie następuje wspólne omówienie zadań.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel prosi chętnych uczniów o przedstawienie argumentów w dyskusji na temat przewrotnej natury kobiet. Stawia pytanie, jak zmieniła się natura kobiet w kulturze w XX i XXI wieku. Nakierowuje uczniów na znaczenie czynników społecznych i ekonomicznych.
2. Nauczyciel zachęca uczniów do zapoznania się z motywem kobiet w wierszach różnych poetek – np. Wisławy Szymborskiej (*Portret kobiety*) i Anny Świrszczyńskiej (*Kobieta mówi o swoim życiu*).

Praca domowa:

1. Stwórz katalog różnych tekstów kultury (utwory literackie, obrazy, filmy, spektakle teatralne, teksty piosenek...), w których pojawia się motyw kobiecej natury.

Materiały pomocnicze:

- Anna Pilch, *Hermeneutyka jako metoda interpretowania tekstów poetyckich*, w: *Polonista w szkole*, pod red. Anny Janus-Sitarz, Kraków 2004.
- Aleksandra Okopień-Sławińska, *Semantyka wypowiedzi poetyckiej*, Kraków 2001.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimediami z sekcji „Audiobook”, aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.